

Katsaus kirjallisuuteen

Vastikään on Suomessa käännöksenä julaisu useissa eri maissa suurta huomiota herättänyt teos

VAARALLINEN IKÄ.

Teos on tanskalaisen Karin Michaelis'en kirjottama, käsittäen 102 tavallista kirjaisua. Se on pala naisen elämästä, hänen ollessaan elämänsä kriittisimmällä kohdalla, noin 40—45 ikävuosien väillä.

Teoksen päähenkilö, Elsie Lidtner, on nuoruutensa turhaan kuluttanut nainen, joka 22 vuoden "mallikelpoisen" avioliitossaolon jälkeen saa päähänsä, että hänen täytyy päästä yksinäisyyteen. Se tapahtuukin hänen ja hänen miehensä keskinäisestä sopimuksesta. Elsie muuttaa itseään varten rakennuttamaansa "valkeaan huvilaan" yksinäiselle saarelle. Mukaansa ottaa hän ainoastaan kaksi naispalvelijaa.

Elämä saarellansa tuutuu hänestä ensin vastenmieliseltä, mutta alkaa hän siihen pian tottua. Hän on tahallaan seuraamatta sanomalehtiä tai muuta kirjallisuutta, ainoastaan kirjevaihdon avulla miehensä Rikhardin ja muutamien ystäviensä kanssa saa hän niukkoja tietoja ulkomaailmasta. Tällainen erakoneämä antoi hänelle mainion tilaisuuden ajatella, miettiä monia seikkoja elämässä. Suurin osa koko kirjasta onkin hänen päiväkirjamuistiinpanojansa. Ainoastaan muutamia kirjeitä on myöskin osottamassa Elsiein suhdetta ystäviinsä nähden.

"Valkean huvilansa" yksitoikkoisuudessa hän, Elsie, usein vaipuu syviin filosofisiin mietteisiin, joskus tuntien elämän syvää katkeruutta, toisinaan taas uhmaten ajatellen kohtaloansa. Ainoana lohdutuksenaan on hänellä rakkautensa arkkitehti Jörgen Malthe'en, joka Elsiein "Valkeaan huvilaankin" oli piirustukset laatunut ja muuten sen valmistumisesta huolehtinut. Mutta kun Elsie kutsui hänet luoksensa, jota kutsua arkkitehti tottelikin, selvisi heille kummallekin, että Jörgen Malthe'n rakkaus oli sammunut.

Elsiein sielun kaipaus oli niin suuri ja voittamaton, että hän Jörgen Malthen käynnin jälkeen kirjottaa miehelleen Rikhardille, pyytäen hänen käymään luonansa. Vastaukseksi saa hän sen kokonaan odottamattoman uutisen, että Rikhard meneekin naimisiin erään 19-vuotiaan tytön kanssa. Se oli Elsiele musertava uutinen ja sanomattoman pettymyksen vallassa jättää hän saarensa sekä lähtee matkalle maapallon ympäri. Sitä ennen hän kuitenkin lähettää miehensä morsiamelle itse aikoinaan mieheltänsä saamansa kultavanteen morsiuslahjaksi.

Sellainen on teos pääpiirteissään. Mutta sen yksityiskohdissa on niin paljon opittavaa, että on kerrassaan vahinko sille, joka jättää sen lukematta. Naislukijalle siinä selviää monta totuutta, siinä ruoskitaan naisten teeskenteleväisyyttä ja turhamielisyyttä. Mutta se ei ole heidän oma vikansa, joka selviää kirjan sanoista:

"Yhteiskunta pakottaa hänet pitämään väärää suuntaa. Hänen nuoruutensa kestääköön ainoastaan niin kauan kuin hänen ihonsa on silä ja ruumiinsa houkutteleva. Muuten joutuu hän ilkeän pilan esi-neeksi. Naista, joka uskaltaa vaatia oikeutta elämältä myöhempiä vuosinaan, kohdellaan inholla. Kukaan ei suo hänelle osanottoaan, kukaan ei pidä hänen puoliaan. — Me olemme kirottuja syntymästämme saakka."

Ja juuri siksi, että naisen sielu ei vanhene, vaikka hänen fyysillinen olemuksensa kuihtuunkin, on meillä oikeus sanoa, että:

"Jos naiset voisivat ostaa itselleen nuoruuden juomalla lastensa sydänveren, niin tehtäisiin salaisuudessa monta murhaa."

"Vaarallinen ikä" sisältää joka sivullaan siksi tärkeitä kohtia, että jokaisen naisen ja miehenkin tulisi siteerata ne itselleen, painaa

ijäksi mielensä, siten paremmin ymmärtääkseen elämän salaperäistä filosofiaa. — Kun pääsee mainitun kirjan loppuun, tuntee lukija voimakkaan halun tulla **rehelliseksi** ja **oikeamieliseksi** ihmiseksi.

“Pyhä Avioliitto” on myös opettavainen kirja kaikille, mutta eritoten nuorille, jotka eivät vielä ole avioliitossa.

Teos on yleensä kirjoitettu uskonnollisen henkeen, mutta ei se silti ketään “jumaliseksi” saata, jolla jo on järkkymätön vakaumus niissä asioissa.

Kirja alkaa erään papin häyöystä, jolloin nuorikot tunsivat löytäneensä puutarhan “Edenissä itään päin”. He tulivat onnellisiksi, sillä he rakastivat toisiaan. Heidän “Edoninsa” oli siinä, että he ymmärsivät toisiaan, täydellisesti tunsivat toisensa. Samalla kun he täydensivät toisiaan, samalla he löysivät itsensä toinen toisissaan. Papin rouva, hyväsydämisenä naisena, ollen itse mitä onnellisin, olisi tahtonut kaikkien ihmisten nauttivan samallaista tyytyväisyyttä kuin hän itsekin. Siksi alkoi hän “saarnaamaan avioliittoa”, joka tosin kuulostaa hieman idioottimaiselta, mutta hänellä oli hyvä tarkoitus. Teoksen loppuosassa kerrotaan papin rouvan sisaresta, Gudrunista, joka kuvataan hyvin itseensä sulkeutuneeksi, ja joka sanoi sydämessään löytyvän “tuhjän aukon”. Hän joutuu naimisiin erään ylhäisen paroonin kanssa, joka avioliittoon nähden on sillä kannalla, että ainoastaan se voi olla “pyhä” avioliitto, jonka pappi kirkon kaavojen mukaan on vahvistanut. Mutta hän ei aavistakaan vaimonsa sydämessä löytyvän “tyhjää aukkoa” eikä hän niin ollen kykene sitä täyttämäänäkään. Sen tekee eräs taiteilija Lindblad, joka kohtalon oikutarten ohjajamana tulee heidän seurapiiriinsä. Sanomattoman kaunis sulhe muodostuu Gudrunin ja taiteilijan välille. He kaksi ovat toisiaan varten. Lindblad on ylevä, hieno sielu, joka ei voi myöntää kaavamaisen vihkimisen tekemän naisesta ja miehestä oikeita aviopuolisoja. Siksi onkin aina väittelyä hänen ja hänen uskonnollisen seurapiirinsä kesken. Hän, taiteilija, uskoi ainoastaan kahden sielun häiritsemättömään sympatiaan, joka yksistään on avio-onnen peruste ja ehto.

Jonkun ajan kuluttua oli Lindbladin matkustettava, sekä jätettävä sielunsa rakastettu, joka ulkonaisilla siteillä oli toiseen sidottu. Sydäntä särkeväksi muodostuu hänen ja Gudrunin eron hetki, hetki, jolloin taiteilija astuu veneseensä, kiireesti soutuaksensa pois. Mutta lähtiessään lohduttaa hän itseään ja rakastettuaan rohkaisulla: “ei toisemme luota, vaan toisiamme kohti”. Gudrun jää raunalle sanomattoman kaihon valtaan.

Kirja, uskonnollisuudestaan huolimatta, on suuriarvoinen. Siitä saa sen ohjeen, että avioliitto on perustettava naisen ja miehen henkistä suhtautumista silmällä pitäen, eikä ainoastaan ulkonaisia sikkoja pidettävä ratkaisevina, kuten valitettavasti liiankin usein tehdään.

Lasten joulu. Muun joulukirjallisuuden ohella on Toverin kustannusyhtiö julaissut myöskin Lasten joulun, joka osaltaan poistaa sitä puutetta, mikä meillä suomalaisilla tällaisen kirjallisuuden alalla on. Lasten joulu on 32 sivua sisältävä, yleensä pirteä ja sattuvasti kuvitettu vihkonen. Sen sisällöstä mainittakoon: Joulu, kirj. Elisabeth Enqvist; Äidin luo, runo, kirj. Erland Upari; Kun köyhät lapset saivat lahjaksi kukkia, kirj. Selma Jokela; Lapselle, kirj. Andrew L—la; Jouluilta herralassa, kuvaelma, kirj. Sirkka; Kesä- ja sunnuntai-koulujen merkitys, kirj. H. V. Orpokodin turvatti, kirj. Maiju Nurmi; Kun Elli ja Jaane menettivät isänsä, kirj. Matti Ierneshuhta; Isätön Lizzie ja sosialisti Anni, kirj. Matti Ierneshuhta; Lapsityö, kirj. —n; Pikku Anna, kirj. Ellen täti; Orpo, runo, kirj. E—ma; Kavahtakaa partiopoika-liikettä, kirj. K. S.; Sota, kirj. E. S—o; Hymni, runo, kirj. Erland Upari. Lasten Joulun hinta on 15 senttiä ja tilattavana osotteella Box 99, Astoria, Oregon.